

გ ა შ ე თ ი ღ რ ს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	5	1
11	9	5	5	5	0
10	8	7	4	4	7
9	8	—	3	3	5
8	7	2	2	2	7
7	6	5	1	1	5

ცალკე ნომერი—ერთი შუარი

იმერეთი

ს ა ხ ლ ი ტ ი კ ა და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ უ რ ა გ ა შ ე თ ი

1877—1891

1877—1891

ახალი ამბავი

* კავკასიის მთავარ-მართებელი, გენერალ-ადეუტანტი ს. პაპე შეეძრე და ეს მის საღამოს კის-ლოვად გუსტავმა ვაგრა. მთავარ-მართებელს თან ახლავს თავისი კანცლარის ლიტერატორის თანამდებობის აღმასრულებელი პოლკოვნიკი ვ. პაპე მატლოვი.

მთავარ-მართებლის კანცლარია დღეს კოვოროში გადაინაწილება სი-წყების გამო.

* ამ ემად ტფილისში იმყოფება რუსი არტიტი და პროვინციებში თეატრების გამგე თ. ნაღლირი, რომელსაც განუზრახავს ბანკის ტეატრი იჯარით ადგება ჩვენს ქალაქში. ბანი ნაღლირი ამბობს თურმე მომავალ ზამთარს სხონისათვის ოპერეტებისა და პოლეთის გამართვისა. თ. ნაღლირი უცხო არ არის ტფილეთისათვის: ამ ოციოდ წლის წინად იგი მოღვაწეობდა ჩვენს ქალაქის სენატურად რუსულს დრამატურულს დასში.

* წერა-კითხვის საზოგადოების დასამე შემოწარმოვბა:

თედო სახოკიასაგან: ა) არა-ბიანის გესისა: ი) დიპტისა: მ) ახალი აული და ბ) დიპტისა კათაღიკის სურათი.

ნიკოლოზ ასათიანისაგან: სომხეთის პატრიარქის სვიანისა: კის-ლოვად ქართულს ენაზე, რომლითაც იგი შეიჩვენებს ლოთარანგობის მქადაგებელთ მისს სამუქსოში. დაწერილია ქალღმრთელ და ქორანიონი უზის 1218 წ., ქრისტიანობისთვის 2.

საზოგადოების გამგეობა შემოწარმოვბლთ დიდს მადლობას უცხადებს.

* ჩვენ მივიღეთ ახალ-ქალაქის ქართველთა შორის შეკრებილი ოცდა-ორი (22) მანათი ნ. ბარათაშვილის გვანის გადმოსასვენებლად ან მისთვის ძველის დასადგმელ თანხისათვის. ამ თანხის აქამდე გვერნდა 100 მ. 10 კ. ამინად შესდგა 122 მ. და 10 კ.

* ქალაქ განჯის გიმნაზიაში წიგნის დასრულება სწავლა 11 მისწავლეს. ამათან 7 სომეხია, 1 რუსი, 2 თათარი და ერთი ქარ-თული.

ბანი ყორდანი არ მიიწვიეს სხდომაზე და ეს გადაწყვეტილება არ აც-ნობეს. ბოლოს ბანი ყორდანი მოს-დგება ჯერ არ დაზღუდულის და არც მტკიცე-დაწყებულის კატალოგის კრი-ტიკას და მითხველს უმტკიცეს ყოფ-ელ უკარგისობას და უმეცნიერულ ბას იმ კატალოგისას, რომელიც მე უნდა შევადინო.

მე არ შეგერდები იმაზე, თუ რა-მდენად საკარბისია, კაცმა თავის თავ-ზე პანევირა უნდა დასწავლეს და იძახოს: ჩვენ გატაცებით თანავფრძნობთ სა-ქმესაო, არც თვალს ვზოგავთ და არც უძილობას ვიშინებთ, არა თუ წყე-ბა და დადებლობა, თითო სიცოც-ხლეც უნდა ვემსგავსებოთ საზოგა-დოებისა და ქვეყნის სიყვარულისა* და სხვა. ამავე საზოგადო მოღვაწე-ზე სხვიერ უნდა ლაპარაკობდნენ და არა მოღვაწე თავის თავზე. არ შეე-ჩერდები აგრეთვე იმაზე, რასაც ბანი ყორდანი ნახვარს სტატისა ანდო-მებს, ესე იგი იმაზე, რომ მე მეცნი-ერი არა ვარ. მე არავის არ გავუმე-ცნიერებებარ და თუ მეცნიერი გყო-ფილიყო, მეცნიერის ადგილზე ვიქ-ნებოდა. მართალია, კატალოგის, რო-ლის შედგენა მე მომანდეს, სამე-ცნიერო კატალოგი* უწოდეს, მაგ-რამ ჩვენში, კარად მოგვხსენებთ, სახელი დიდი ვიციო. ჩემდა თავად-კი უნდა ვთქვა, რომ ჩემს შრომის ერთევა *აღწერა ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-ზოგადოების ხელის-ნაწილია*. გამ-გეობაც, როგორი მეცნიერიც ვარ, სწორად ისეთს სამეცნიერო კატა-ლოგს მოვლის ჩვენგან. კომისიის შე-დგენილი კატალოგიც არა-მეცნიერ-ული იქნება, თუ ერთი მანიც

* ჩარჩებს ვუწვიეთ, სურსათ-სა-ნოვად გვევიძირებს და შევლა არსა-ილად არისო, და თუ რაც მან შე-ნაკლები არც სხვებში ყოფი-ლან. მერე ვინ? თვით ქალაქის გამ-გეობის ხელ-ქვეითი მოსამსახურენ— ქალაქის პარკ-მომდენებში გადასა-ხადის ამკრებნი. სადაც წაყენებნიან და ხელს მიაწვდენენ თუ თავის სარგებლობა დაინახეს, ეს ვაგბატო-ნები თითონ ჰყოფილბენენ თუ ფქვილს, თუ ყველს და თუ სხვა ხორაგულს და მერე სხვებზე ჰყო-ლიან, რაღა თქმა უნდა, დიდს მოგე-ბათია.

ხანდახან საქმე იქმნის მიდის, რომ კრივი და ცემა-ტყუპაც ასტყუ-ბა ხოლმე და ლანდუ-გინების ვინა სჩივის. ერთი ამისთანა შემთხვე-ვა მოხდა სამშაბის შუადღისას თათრის მოედანზე. მოქალაქე გრ. უ—ვმა შესწავლა საეპიკო ზედამხედველს იო-სავას, ათი ფუთი ფქვილი ვი-ყილ და ხარჯის ამკრებმა წამართ-ვა ტომარა. ხარჯის ამკრები იხსდა, მე ვიყიდე ფქვილი, უ—ვი-კი ამ-ტყუპაც, ფქვილი მე ვიყიდე, მაგრამ მართმევენ, რადგან იაფად მიყიდნარ.

დიდის ლანდულისა და ვი-ვაგობის

შემდეგ ფქვილი უ-ეს მისცეს და ეს ამბავი ბაზრის ზედამხედველმა ქალაქის გამგეობას აუწვა.

* ქ. ქუთაისი. 19 ათვეს გუკვი-ნაწუყე მითხველო, რომ ბან გუბერ-ნატორის განკარგულებით თავად მელიქიშვილი 13 ივნისს შესდგამია სახელისნო სამმართველის საქმეა გამობრების და დაუშთავებია 21 ივნისს, როგორც იმის, ბეგერი ნა-კულევერება და ბოროტ-მოქმედება აღმოუჩენია თავად მელიქიშვილის, შეუდგენია ამხედ გამმეტყუერელი ოქმი და წარუდგენია გუბერნატორი-სთვის. ენახით, რითი მოვლება ბო-ლო ამ უწყობებისა და რა განკარგუ-ლებას მოხდენს ბანი გუბერნატორი ამ საქმის შესახებ.

* რამდენს ფულს ატრია-ლებენ ჩვენის ქალაქის გამსე-ხებელ კასების პატრონები? ამის პასუხი ამოვიკითხეთ ვაზ. აბუ-ტაზ—ის გუშინდელს რომერში.

ტფილისის პოლიციისტერის წარ-სულის 1890 წლის ანგარიშშიამ გა-ზეთს მოჰყავს შემდეგ ცნობა: 1890 წლის 1-ლ იანვრისათვის ტფილისის გამსენებელს კასებში იყო დაგირა-

ვებული სულ 6.270 ნივთი, 251.020 მან. და 29 ვაჭ. ღირებული. 1890 წლის განმავლობაში გაუყიათ 19.905 სესხი, 496.584 მანეთის განმოს-ნნათ აქედამ, თუ გაუყიდნათ 10.717 გირათ 469.682 მან. ღირებული, ასე რომ ამ 1891 წლის 1-ლ იან-ვრისათვის ღირებნილი გამოსენილი 6525 გირ, 242.869 მ. და 68 კაპ.

* კავკასიაში ქრისტიანობას აღ-მადგენელს საზოგადოებას* საქუთს წე-ვარი და მდივანი *საქართველოს საე-გვაროსნოს დღისთ-შობლობის ძმობის* დეკანოზი ნიკოლოზ კალი-სტოვი, როგორც ვაზ. * თ. ლასტ.* ამბობს, სტოვებს ჩვენს ქალაქს და ვადიდის ციმბირის ერთ-ერთს გუბერნიამში.

* ამ თვის 25 პოლიციის პირველს ნაწილში ნახიჩენის მცხოვრებელმა ჯაფარ აბერ-ოვლის თავის ამხანაგის ჰუსინათი პროკურორის ამხანაგის დიმიტრი გრინის გუბერად უნდოდა, მაგრამ პოლიციამ მი-უწერა და შეიპყრა ერთი, ბილა მეორე-კი გაიქცა.

* ამავე დღეს ნადვორი სოვეტისი მე-უფლებო ვლასოვმა რედაქტორს სოლო-ვიკსა, რომ დიდს 30 საათეზე შეეუფ-ლებით ესე 25 წლისა ვიდაც კაცი სახლში

ველეტონი

ბ-ნ მ. ყორდანიას პასუხად

(წერილი რედაქციის მიმართ)

ბატონმა თ. ყორდანიამ „ივერიის“ № 120 დაბეჭდა წერილი „როგორი უნდა იყოს სამეცნიერო კატალოგი?“ სათარის მიხედვით ჩვენ გვეგონა, რომ ბანი ყორდანი წარმოვიდგენ-და თავის გეგმას სამეცნიერო კატა-ლოგისას, მოიყვანდა ერას-ორს და-გალთის თავის მეცნიერულის აღწე-რილობისას და იტყუა, აი, ჩემის აზრით, ასე უნდა შედგენა სამეცნი-ერო კატალოგისა. ამის მაგიერ ბანი ყორდანი ჯერ მოავითხოვოს კომი-სიის შედგენის ამბავს და გვაუწყებს, რომ თითონ ის კატალოგის შედგე-ნისათვის იმოდენად თავ-განწირული ყოფილა, რომ „არც თვლი დღე-ზოგავს და არც უძილობა შეუმჩნე-ვია“. შედეგ უჩივის და უსაყვედუ-რებს წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-ზოგადოების გამგეობას იმ „სამუშე-ხარო“ დადგენილობისათვის, რომ-ლითაც გამგეობამ მე ეჭვითი თაყი-შვილს მომანდა შედგენა კატალო-გისა. ეს, ბან ყორდანიას აზრით, „უკა-ნონო, არა-თავაზიანი და უსამართ-ლო განჩინება“ ძლიერ სწყენია მს. უკანონო არის ეს განჩინება, ავტო-რის სტატუსი, იმიტომ, რომ სამე-ცნიერო კატალოგის შესადგენად კომ-ისია ყოფილა ამორტუელი საზოგა-დო კრების მიერ და გამგეობას წება არა აქვს, გააუქმოს დადგენილება სა-ზოგადო კრებისაო. არა-თავაზიანი ყოფილა ეს განჩინება მისთვის, რომ

მეცნიერი არ ურევია კომისიაში: არა მეცნიერი ოცოც რომ შევიაროს, მანიც არა-მეცნიერული შრომა გა-მოუთა. არა ვრაც საჭიროდ აგრეთ-ვე, მივცეილა უკრანდელს იმ გამგეო-ებას, თუ რა ვაგბარებულის და რა შუიანის კითხვას დაწერილი მთელი სტატია ბ-ნ ყორდანიის, ავტორი ვერა სწერს აუღლებელი და დაღვებით, როგორც მოითხო-ვდა სახანის საზოგადო საქმისა. კილო ზრდილობის ავტორს დაუკარგავს და არ აკლებს თავის ღონეს, რომ სხვა ვაქციხოს, დაამკროს და თავი აიმაღლოს, თითუკი სხვისი დამკრე-ბა ვისმეს ამაღლებდეს, ვიმეორებ, არა ვრაც საჭირო, მივატეიო უ-რადლება და შევერდ ამ საგნებზე. ამას მეთხველიც კარად დაინახავდ, თუ უკრანდელი წაიკითხა ბ-ნ ყორდანიის სტატია. მე მხოლოდ მო-კვლედ მოუთხრობ მკითხველს საქმის გაგრეობის და ბოლოს შევებნი, თუ რადუნდ სახუთიანი ბ-ნ ყორდ-ნიის საყვედური გამგეობისადმი.

მართალია, გამგეობამ მე მომანდა შედგენა კატალოგისა, მაგრამ გამგე-ობას ისე მსუბუქავს არ მოჰკრებია ამ საქმეს, როგორც ჰგონია ბ-ნ ყო-რდანიის. გამგეობამ ამ საქმის გადა-წყვეტის მონაღობა მთელი სამი სხდო-მა და საქმე ყოველ მხრივ განიხილა და ასწონა. აქ კომისიაზეც იყო ლა-პარაკი, რედაქციანაც და კატალო-გის შინაარსზედაც გამოუტყვეველი არაფერი დარჩენილა. გამგეობამ ჩემ-გან მოითხოვა გეგმა ხელ-ნაწერების აღწერისა, თუ რა და ცნობების იქნებოდა უშუალო კატალოგში, ჭ აგრეთვე ნიშნები საბიოლე ხელ-ნა-წერის აღწერისა. ამასთანავე გამგეო-

ბამ დადგინა, რომ მე წარმდგინა პროგრამა, თუ რა ვანყოფილებანი იქნებოდა ჩვენს კატალოგში. ესენი ყვეფაფერი მე დაწერილი მით წარუ-დგინე გამგეობას და მან მიიწონა, როგორც გეგმა და ნიშნუები ხელ-ნაწერების აღწერისა, ისე პროგრამა-მაც. ამას შემდეგ მესამე სხდომაზედ მივმდებარე სავანგებოდ იყო მო-წვეული ყველა წევრი, გამგეობამ ხმის უმეტესობით გადაწყვიტა: „შე-რდილება სამეცნიერო კატალოგი-სას ყველა ხელ-ნაწერისა, რო-მელიც-კი საზოგადოების ბიბლიო-თეკაშია, იმ პირობით, რომ ეს კატა-ლოგი დაბეჭდული იქნას მომავლის წლის სექტემბრამდე და ხარჯი არ მოუდეს უმეტეს-ას ოგის თუნისა... თითონ თაყიშვილს მიენდოს სრუ-ლი გამგეობა ამ საქმის დასრულე-ბისა. ბანმა თაყიშვილმა უარი სთქვა პირადამ ამ საქმისათვის ყოველგვარ საზრუნელობაზედ, მხოლოდ მას უნდა დაეკრებოდა ოც-და-ათი ეგზემპლარი შემდეგ წონის დაბეჭდვისა, როგორც წესი არის დადგენილი“. ამ დადგე-ობის მიხედვით ცხადად სჩანს, რომ მე ვითავი მხოლოდ გამგეობა და ხელმძღვანელობა კატალოგის შედ-გენისა და მე სრული უფლება მქონ-და თუნდ რაც კაცი მომეწევა და ერთად გვემუშავა. ასეც მოვიტყეი. მე მოვიწეეთ ერთი ჩემი ამხანაგი, რომელსაც ეს საქმე კარად ესმის და არაფერი დარჩენილა. ჩემთან ერთად გამგეობა გეგმა ხელ-ნაწერების აღწერისა, თუ რა და ცნობების იქნებოდა უშუალო კატალოგში, ჭ აგრეთვე ნიშნები საბიოლე ხელ-ნა-წერის აღწერისა. ამასთანავე გამგეო-

ერთად, და ესეც ბანმა მთავრედი-შვილმა, ჩემის თხოვნით, მიიღო თავ-ის თავზე ვადისჩვენა ნაწერებისა და კორექტურებისა და აღნიშნა შე-წყობა. განზრახვა გვექნადა აგრეთვე, მოვეწევა სხვიერი და შემოღობა-ზედ დაგვეყუა ნაწილ-ნაწილად კატალოგის ბეჭდვა. შემოღობაზედ ბეჭდვის დაწყება შესძლოდა დავინა-ხეთ პირველად მიტომ, რომ უმეტე-სი ნაწილი საყურადღებო ხელ-ნაწე-რებისა ვაისრულეო, ცნობაში მოყე-ანილი და ისე, როგორც ძალ-გების, აღწერილი გვაქვს (ბანმა ყორდანიამ ერთად ძლიერ ვამახალა: „არ წე-ლიწად ახალი კურს დასრულეუ-ლი ათასის ხელ-ნაწერის აღწერის ვერ შესძლებსო“. მე ოთხი წელიწა-დია, რაც კურსი დავასრულე და სა-მი წელიწადი შესრულდა, რაც გამ-გეობის წევრი ვარ და საზოგადოების ბიბლიოთეკაში ვიხარავები), მეორედ ბეჭდვის დაწყება შესძლოდა დავინა-ხეთ იმიტომ, რომ კატალოგი, ხელ-ნაწერების შინაარსის მიხედვით, რა-მოდენსამე თავად იქნება გაყოფილი და, როდუნდ პირველი თავი (მაგა-ლითად საეკლესიო და საცივის-მე-ტყველო შინაარსის ხელ-ნაწერები) დამზადებული, ვადისჩვენული და შე-გვიშობს, მისცეთ სტამბაში და ჩვენ განვარტობთ მეორე თავის (სა-ფილოსოფიო შინაარსის ხელ-ნაწე-რების) დამთავრება. ამ გვარად ნელო-ვდა მთელის წლის განმავლობაში საერთო შრომით შესაძლოა დასრუ-ლება მთელის კატალოგისა, თუ რაიმე დამარკოვებულა ვაგრეობამ ხელი არ შეგვიშობა. რასაკერევილა, ძნელი ათასის ხელ-ნაწერის აღწერა,

შეზღვევა და კვლავად 22 მან. ღირებულ საათი მომარაგა.

* 25 ივნისს, ნაშუადღევს ოთხს საათზე, თვის მოედანზე ვაკარ გვიღო არუთინოვის თვის ზეგნს ფლავან ცეცხლი წაუკოდა. ცეცხლი მალე ჩაქრეს.

* ამავე დღეს არტილერიის ბალკონა ადლოთა ვაილინგის 8 მანეთის ნივთიულობა მოპარა. ჯარის კაცმა თვლირე ტრეტაკოვა. დანაშაუდ პოლიციამ შეპირა.

არტილერია, შვიდ-თაბი

(სამართალი ამიკაბი)

მარჯა-ზომისა კაცია, საქები, მოსაწონარი, როდესაც მისი ტოლები უფრო ბევრი გეტყვს მკონარი; იღწის გულ-დასმით, დახედვით, გამწობისა მქონარი, ხელტანს ხალისს ბოლომდის საქებში დაუღონარი. მკობ-ბოდურს არას სწერს, არც მინაყასა ჭარისა, ლამაზს და სარგოს დაარჩეს და ღროზბ მოსამხარისა. სთარგმნის, გამოკრებს, შეადგენს, რაც სჯობს, ვისებნა და რისა... ამისთვის ხელდება მადლობა მამული-შვილითა ჯარისა.

წინამძღვარიანი-ქარის სამეურნეო სასწავლებელი

ხუთი წელიწადი იქნება მას აქედ, რაც წინამძღვარიანი-ქარის სამეურნეო სასწავლებელი აღარ მიზნავს. ხუთი წელიწადი დიდი დროა სკოლისათვის

და ამიტომაც დიდს მოულოდნელობით მივიჭარბებოდა კვირა დღისა, 23 ივნისს, წინამძღვარიანი-ქარისაკენ.

ჯერ კიდევ სოფ. გუბაშიანი-ქარიდან რომ მივხევი და გავხედებ იმ პატარა ხეობას, სადაც მოთავსებულია ზემოხსენებული სკოლა, მაშინაც-კი მიგრძნობ გულში, რომ ბევრს ახალს რასმე ვნახავდი იქა. მწიგან ხეებში ღამაზად გამოიყურებოდა წითელის კრამიტით გადახურული სახლები და იქვე გვერდით მთლიანად ღამე-შემოდგომელი დიდი ფერმა სკოლისა. კიდევ ნახევარ საათის შემეინიერა გზა და მივედი კიდევ, სადაც ჩემი გული და სული მიისწრაფებოდა.

ამ რამდენსამე ხნის წინად რომ ცეცხლი გაჩნდა ბ-ნ ილია წინამძღვარი-შვილის სახლში, სადაც მოთავსებული იყო სკოლა და მასწავლებლები, რომ ბინაში, მას შემდეგ ხელს სხვა ფერი დედებია ამ ადგილს; დღეს სკოლა მოთავსებულია ღამაზს ქეთი-ქარის სახლში; აქვეა მუზეი და წიგნთსაცავი სკოლისა. ცოტა მოშორებით შენდება მასწავლებელთათვის 6 თავიანი სადგამი. მასწავლებელს ცალკე აქვთ მიწებიანი მთელი სახლი, რომს მელშიაც მოთავსებულია ერთი გრძელი, განიერი და მაღალი ოთახი ოც-დაათის ყმაწვილის საყოფად, სასადლო ოთახი, სამზარეულო, დერეფანი და ორი ოთახიკ ზედამხედველისათვის. საწოლს ოთახში ყოველს შევსებს თავისი საკუთარი საწოლი აქვს გამართული ვასაშლე-დასაყრცს ტახტზე, რომელიც თავიანთის ხელითვე ნაკეთები სკოლის სახე-

ლოსანში, სასადლო ოთახშიაც შეკრდებიანსა ხელთ ნაკეთები სკოლა-კარები. ამ ხეობის ახლოს ცალკე განმართულია ფურნე. სკოლის გვერდით შენდება (საძირკველი ამოყვანილია კიდევ) სახლოსნო. ჯერ-ჯერობით-იყო, რაჟი ძველი სახლოსნო გამოუსადეგარი გამხდარა, ის უქცევითა გომურად და სახლოსნო მოულოდნელად ცალკე სახლში, რომელიც დათმოა სკოლის ბ-ნმა გიორგი წინამძღვარი-შვილმა.

აქვე შენდება ეკლესიაიც. სახელოსნო დაგვათავიერებინეს თვით შეგირდებმა, დაატარაღეს სახარბო ჩაჩხი და გვიყვენეს, თუ როგორ მუშაობან. ვიგრენეს აგრეთვე ინგლისურ-ამერიკული ყაღის სკები, შვედრების მიერ ყიდულები.

კარგად მიდის წელს სხვათა შორის ფუტკრის მოყლის საქმე ამ სკოლაში და აბრეშუმიც სანამშრომელმეტიერად უკეთებიათ.

როგორც ვცნობეს, სწავლის წესი მთელის წლის განმავლობაში ამ ნიარად მიმდინარეობს: ზაფხულობით შავრადღეს დგებოდნენ დილით მეექვსე საათის ნახევარზედ, მუშაობას იწყებდნენ 6 საათზე, ათავებდნენ 8; ჩის სვადნენ 9 ნახევარზედ და 10 საათზე იწყებოდა გაცეცხილობა, რომელიც ნაუღლებს ორის საათის ნახევარზედ თავებოდა. შემდეგ სახლოსნოდნენ და 4 საათზე კვლავ იწყებოდა მუშაობა, რომელიც საღამოს 7 საათზე თავებოდა; რვის ნახევარზედ სვადნენ ჩის და 9 საათზე მიდიოდნენ დასაძინებულად. ზამთარში ეს რიგი იცვლებოდა დღის-

მიხედვით; დილითვე იწყებოდა გაცეცხილობა და სხვ.

მოსწავლენი ოთხ დასად იყვნენ დაყოფილნი და თითოეულს მაფანს, მასწავლებელს გარდა, მიწროთი ჰყავდა სურის მგებლად ერთ-ერთი უფროსი შავრადღეანი. თითო დასადლე-მუდამ მუშაობდა მორაგებობით სახლოსნოში, დანარჩენნი-კი იმევე ხლის ფერმაში ირავებოდნენ.

სამსწავლოდ, მე მარტო კვირადღეს დავსწავარი ყმაწვილებს გამოცდას და გულ-ახლით უნდა ვცლიარო, ამ გამოცდაში დაჯერდნენ, რომ სკოლა წარმატებაში უსულა. საზოგადოდ მასწავლებლები ყველანი ღირსეულად გარჯილან, კეთილ-სინდისიერად უშრომით და ნაყოფივ დიდი მოუტანია მათს შრომას. მაგ., დიდს ალტაცებაში მოვიყვანა შეგირდების რიგინად ცოდნამ საღმრთო სჯულისამ და მათმა ქარიულებმა ენამ საღმრთო ისტორიების მოთხრობის დროს.

განსაკუთრებით ყურადღება მივაქციე რუსულს ენას და სიმართლე მოითხოვს, აღწინაა, რომ იგი ენა ჯეროვანად შეუსწავლიათ და შეუთვისებიათ ყმაწვილებს. სწორად სასამოვნო სწავლა იყო, როდესაც ყმაწვილები ყოველსვე საგანს სკოლაში შესწავლის თავისუფლად ხსნიდნენ და მოგვითხრობდნენ რუსულად; მაგ., არითმეტიკას, გეომეტრიას გეოგრაფიას და სხვ. საზოგადოდ, რუსულს ენაზედ წინამძღვარიანი-ქარის სამეურნეო სკოლის შავრადღეი ყოველს საკითხზედ თამაზად და შეგნებულად იძლეოდნენ პა-ზომარში ეს რიგი იცვლებოდა დღის-

წლის განმავლობაში სკოლაში ყოფილა 48 მოსწავლე და განყოფილებაში ამ გარდა დანაწილებულნი: უფროს, მე-VI განყოფილებაში ორიცხებოდა 5 მოსწავლე, მე-V-ში-8, მე-IV-10, მე-III-11, მე-II-8 და პირველში სულ უმცროსს განყოფილებაში 6 ყმაწვილი, სულ 48. აი გამოცდა რა მოიტანა: სწავლა და ამთავრა ნ-მა, ესე იგი ყველამ, ვინც-კი ბოლო კლასში იყო; მერე განყოფილება გავადიდა

მე-VI	8	6	75%
„ III	11	9	90%
„ IV	10	10	90,9%
„ II	8	8	100%
„ I	6	3	50%

პირველს განყოფილებაში დარჩენილი სამი ყმაწვილი გვიან შესწავრა სსსწავლებელში და ათი აიხსნება მათი სისუსტე სხვა ამხანაგებთან შედარებით.

48 შეგირდიამ 32 სკოლის სავსტურში ცხოვრობს, ხოლო 16 სოფელში და გარეშე მოსარბულენ არიან.

წოდების გარჩევით მოსწავლენი ამ რივად დანაწილებიან: თავად-აზნაურთა 21, სასულიერო წოდებისა-2 და გლეხი 25, სულ 48. ამთავან ქართულები 45, სომეხი 2 და რუსი 1.

ტელადაისი გუბერნიადამ არიან 32, სახლოსნოდ: ქართულები-20, კახეთი-6, ფშა-ხევისურეთი-4 და ტფილისი-2.

ჭყაისისი გუბერნიადამ-16, ამით შორის: იმერლები-8, გურულები-6 და მეგრელები-2.

მაგრამ არც შეუძლებელია ბ-ნი ყორდანი განზრახ აღვიდებს საქმეს. ჩვენს ბიბლიოთეკაში ბევრია უპარალო რვეულები, რომელიც ერთ-ორის სიტყვით უნდა აღინიშნოს კატალოგში. ამას გარდა უმეტესი ნაწილი ჩვენს ხელ-ნაწერთა „აღმუშებულები“ და რა-კი საუკეთესო ვარიანტები აღინიშნება, სხვები დიდს დროს არ მოითხოვს აღსაწერად. ბევრია მეტყველებული საუკუნის ხელ-ნაწერები, რომელთაც დიდი განმარტება არა სჭირათ. ბევრია აგრეთვე გაში და ლოკალი მეთრეამეტე და მეტყველებული საუკუნის ხელ-ნაწერები, რომელთაც ძალად თუ მისცემთ მნიშვნელობას, თორემ დიდი მნიშვნელობა არა აქვთ, მით უმეტეს, რომ ზოგს წარწერაც აქვს ასტამბის (ესე იგი ნაბეჭდვის) წიგნიდან არს ვადმოწერილია. კატალოგის ღირსება იმაში-კი არ მდგომარეობს, რომ უმნიშვნელო ხელ-ნაწერს დიდი მნიშვნელობა მისცე და გააზვიადო, არამედ იმაში, რომ ყურადღებთ განიხილო და დიდს ხანს შეგრდებ საყურადღებო ხელ-ნაწერზე და გავკრით მოიხსენიო უმნიშვნელო.

ნად ბ-ნმა ჩარკიანმა განზრახა გამოკრეცა მეფე თეიმურაზის თხზულება „სარკე თქმულია“. ტექსტის დასამადგობლად და ვარიანტების შესადარებლად შესდგა კომისია. ჩვეულებრივ კომისიამ პირველად ენერგულად მოიპოვა ხელი საქმეს, რამდენჯერმე შეიკრიბა, საქმე დაიწყო, ერთი ნაწილი ტექსტისა შეადარა სხვა ვარიანტებს, მაგრამ მერვე დედინა ამ კომისიას და წიგნი დღესაც დაუშუბადებელი და გამოუცემელია. მისი დამზადება სულ ორის თვისის საქმე არ არის, რომ ერთს ვაქც მისი თვისის თავისი თავზე, ხოლო კომისიის ამ წელიწადსაც არაფერი გაკეთებულა. რად ბევრი მაგალითი გვიჩნდა, თ. ილია ჭიკვაძის ნაწერების პირველი ტომი დღეს გამოცემული იქნებოდა, რომ ჩვენს ხელმძღვანელობა საქმისა მარტო ერთის კაცისთვის მიგვენდო, მაგრამ ყველანი გავკრით ამ საქმეში და ერთმაც არაფერი გავაკეთებ და ბოლოს ჩვენი უფლება „ქართულის წიგნების გამოცემის საზოგადოებას“ დაუეთმო, ან იმ კომისიიდან რა გამოისულა, რომელიც ბ-ნი ყორდანი სიტყვით 1886 წელს ამოიურდინათ კატალოგის შესადგენად? ყველაზე თავგანწირული იმ საქმისათვის ბ-ნი ყორდანი ყოფილა და თუბრა მას „არც თვლი დე-ზოგავს და არც უთხოლობა შეუმშენებია“, მაგრამ მინც ხუთის წელიწადის ოთხმოც-დაათის ხელ-ნაწერის მეტი ვერ აღწერიდა, თუც ოთხმოც-დაათის ხელ-ნაწერის ააღრას ხუთი წელი მოვანდომებო, ახლოს ხელ-ნაწერის აღწერას ითს წელზე მეტი დასჭირდება, და ჩვენ კატალოგის შედგენას თავისი დღემი ვეღარ მოვესწრებით. ნუ დავვიწყებ-

დებთ, რომ ჩვენი ბიბლიოთეკა დიდი იდეა ირდება. ამასში წელში, რაც მე გამგებოდა ვარ, ქართულის წიგნების და ხელ-ნაწერების რეპეტი ათას ასიდან ათას ექვსას სამოცამდე ავიდა. მე მუშაოა თვითონ ბ-ნი ყორდანი და მეთანამებმა, რომ კატალოგის შედგენა მარტო მის ჰქონებოდა მინდობლი, მაშინ ის სხვა კერძო საქმეებს ხელს აღარ მოჰკიდებდა, და დღეს კატალოგი დაბეჭდილი იქნებოდა, მით უმეტეს, რომ ამ ხუთის წლის წინად იმის ნახევარი ხელ-ნაწერები არა გვეჩინა, რაც დღეს ვაქვს. თუ კომისიებს თავი არ დაგანებთ, საქმე ჩვენში ნაკლებად ვაკეთებდა. ამიტომაც მე იმ აზრის ვიყავი და ვარ, რომ ერთს ვაქც მიენდოს ხელ-მძღვანელობა საქმისა, მოიწვიოს, ვისაც სკალია და გული შესწავლია საქმისათვის, თითონაც იმე-შობას და სხვებიც ამუშავს და საქმე დაბოლოვოს. მე მუშაოა, უამისოდ კატალოგს ჩვენ ვერ მოვესწრებით, და მაგალითიც პირველის კომისიის ხელში ვაქვს. ესეც, რასაც ჩვენ ვამბობთ, კომისია, მაგრამ ისეთი კომისია, რომელიც მარტო ჯალღებზედ არ არის და ტყუილად კომისიის სახელს არ ატარებს, არამედ მუშაობს და სიტყვას საქმედ აქცევს. კატალოგი აუცილებელი საჭიროება ჩვენთვის და მისი შედგენის დაგვიანება შეუძლებელია: ჩვენს ბიბლიოთეკას არა აქვს ცეცხლისაგან უშოშობი ბინა და, დღერთმა ნუ ქნას, თორემ ერთი რამე უბედურება რომ მოხდებოდა, მთელი ჩვენი ავლა-დღებაც ისე ვაქრება, რომ ცნობად არ დავგრებო, რა გვექრება და რა არა. მე ისე არ მემინია ამ მხრით, როგორც ბ-ნი

ყორდანი. მისი შიში იმდენზე მივიდა, რომ ერთი ხელ-ნაწერი წილი და მუშეუბნის იხანავდა დაღმანს, მე-სხუთე საუკუნისა არისო (!) და მეშინიან, არ დაივარდოსო. შიშიც რომ არ იყოს, საზოგადოება, რომელიც ხელ-ნაწერებს აგროვებს, მოვადეცნო ბ-ნი მოიყვანოს და გამოაქვეყნოს, რაც შეუფარებია, და თუ მეცნიეროვად არა, ისე მაინც აღწეროს, როგორც შეუძლია. ესენი ყველაფერი განსჯილ იქნა და გამოიკრვა გამგებობის სხდომებზე და ამისი შედეგის დადგენილობა იყო, რომელიც ზემოდ მოვიყვანე.

ბ-ნი ყორდანი წინამდღევი ხელ-ნაწერის გარეგანის აღწერისა, ეს მე-მეინებება არ არისო. სამწუხაროდ, ბ-ნი ყორდანის არ დაუბრუნდა ჯერ არც ერთი ნიმუში ხელ-ნაწერის აღწერისა, რომ ცხადდ დაგვენახა, თუ რაში მდგომარეობდა მისი აღწერა და მეცნიერება. ჩემდა თავად უნდა მომავსენოთ, რომ გვება, რომელიც მე გამგებობას წარუდგენენ, მე თვითონ არ გამოვიგნა, მე გადავიწი-ჯე ყველა კატალოგი, რომელიც თანაც ხელი მიმიწვდებოდა, დავეკითხე სხვებს, მოკლედ პირებს ამ მეცნიერება, რომელთაც აღწერილია და განზრახა აქე, აღწერილი სხვა ქალაქში განხეული ქართული ხელ-ნაწერები, მივიღე მათგან ისეთის კატალოგების ნიმუშები, რომელსაც მე ხელი არ მიმიწვდებოდა, და ერთი-ერთმანეთის აზრის გაზიარების შემდეგ დავადგით იმ გვებას, რომელიც მე წარუდგენილ გამგებობას, და რომელიც სხვათა შორის შეიცავს ხელ-ნაწერების დაწერილობის გარეგანს აღწერასაც. გარეგანს აღწერას დიდი

ყურადღება აქვს მიქცეული ყველა ახალს კატალოგში და გარეგანი აღწერა მიუცილებლად საჭიროა მინაგანს აღწერისათან. ხელ-ნაწერზე არა სრული წარმოდგენა ვიქონიოთ, მისი გარეგანი მდგომარეობაც უნდა ვიცოდეთ და შინაგანი ღირსებაც. გარეგანი მდგომარეობა ხელ-ნაწერის ისტორია მისი და მის თავდასავალს მოგვითხრობს. შირად სიყაბე თუ სიგანის ხელ-ნაწერისა იცნობება გარეგანის აღწერისათვის, რომელიც სრულად უნდა უჩვენებდეს, თუ რა მასლისაგან შესდგება ხელ-ნაწერი. მოიყვანეს ერთს მაგალითს. ჩვენს ერთი ხელ-ნაწერი აქეა, რომელიც შეკრებილია ძველი სახალხო ლექსებით. ამ ხელ-ნაწერის შესახებ მთელი ლიტერატურა არსებობს, ზოგერთი მეცნიერი და მათ შორის პროფესორი ღამანსკი ამტკიცებს ამ ხელ-ნაწერის სიყაბეს და არც ხელ-ნაწერის სიძველე მსჯერა და არც ხალხური ხასიათი მასში მიქცეულის ლექსებისა. ერთს უთვარებს საბუთად სიძველეს მოპყავთ გარეგანი თვისებანი ხელ-ნაწერისა და მასლა, რომელიდანაც შესდგება ხელ-ნაწერი. უმეტესი ნაწილი მეცნიერებისა ამ წიგნის სიძველეს აღიარებს, ლექსებს ხალხურად მსცნობს და თავიც მოაქვს ამ ლექსებით. საქმე იქამდის მივიდა, რომ არა თუ გარეგანი თვისება ჩამოვადგეს და აღწერილობას დასჯერდნენ, არამედ მასლა ხელ-ნაწერისა ქიმიურად გამოიხვეს, თუმცა ვერც ამან მოსპო პოლიტიკა ამ ხელ-ნაწერის შესახებ. აქედან ცხადდ სწინს, თუ როგორ შორს მიდის ზოგჯერ მნიშვნელობა გარეგანის აღ-

დღევანდელ საფრანგეთის ესკადრის აფიცრთა პატრულისკენ მიმართული მტერის მიერ დასწრენ სხეულში გავრეული კაცის და უმალესი კაცის კაცის და ფლორენსის მოსახლურები. აღნიშნულ ცერებს ებრძოდა ნებარების ორდენი 11-ის ხარისხისა.

რომი. ვესუვლიან ამონადენი მტრულ უპირებლად ვეტრანის თბილის გავსებას 2 ივლისს და მას შემდეგ ვი ახალი მოვლენა აღარა ყოფილა-რა.

პარიზი. დღეს თანდასწრებით რესპუბლიკის პრეზიდენტის წარმომადგენელთა, მინისტრებისა და რუსეთის საელჩოს წევრთა ანდერძი აუტეს მიტკვალბულს უფ. დოლოგორკოვს. დღესვე გვამს წაასვენებენ პეტერბურგს.

ნიუ-იორკი. დღეს 4 კაცის მკვლელობის სიკვდილი დასაჯეს ელექტრონის შემწობით, დაწამავეთ უტანჯველად დალოცს სული.

პეტერბურგის ბირჟა, 25 ივლისი.

საქონელი	მარცხენი	მარჯვენა	მარცხენი	მარჯვენა
საქონელი	7 1/2	7 1/2	20	20
საქონელი	143 1/2	144	—	—
საქონელი	1 1/2	1 1/2	—	—
საქონელი	—	—	243 1/4	—
საქონელი	—	—	224 1/4	—
საქონელი	—	—	—	—
საქონელი	210	—	211 1/4	—
საქონელი	—	—	—	—
საქონელი	—	—	—	—
საქონელი	—	—	—	—
საქონელი	—	—	—	—

ლახე უკეთ უნდა იცოდეს. ბ-ნი მთავარილი მთელი თავის მიერ შედგენილ ჩვენის ბიბლიოთეკის მოკლე კატალოგში სწერს: „1886 წ. გამჭვრელად განასხვავდა შედგენის სამეცნიერო კატალოგისა და მისი გამოგანსაყოფრე-ბათი კომისიისგან დაწინაურდა (ბიბლიოთეკის) შემოსულობის კომისიის (მთავარილი) ა. შ. კარაია, რომ კომისია ამოურჩევი გამგებანს და არა საზოგადო კრებას. მაშასადამე გამგებანს არაერთი საზოგადო ყროლობის განაჩენი არა დაურღვევია და უკანონობა სრულიად არ ჩაუდგინა-რა.“

ბოლოს საქირალო წევნი შნო, რომ მე, როგორც გამგებანის წევრი, მოვლენდ ესთვლიდ ჩენს თავს, დამეზმარება ამხანაგებნი და შედგომილი კატალოგის საქმეს და, როგორც შემეძლო, ისე დამესრულებინა. ეს განზრახვა მე ცოდვად არ უნდა ჩამეთვალოს, მით უმეტეს რომ, როგორც მკითხველიც შევადგე, პირადად მე არაფერი ინტერესი არა მაქვს აქ. ეტლი ბ-ნი ყორდანიას წერილიდან გუბილობით, რომ მის ვაჟთაგანია ექიმო საქმეში, რომელიც მინდობილი ჰქონდა, მოუხმობას ჩენ ბიბლიოთეკისათვის, კიდევ ციკ ბეგერი უმუშაო და ჰქურის მეტი იმუშაოს. ყთილი და პატრონსანი, ჩენში მუშაობენ ნაკლებია, თორემ, მოკვლათ სიკაცხედი, სამუშაო ბეგერია, ამისათვის ჩენ დილის სინარულით დავუთმობთ მას ხელმძღვანელობას კატალოგის შედგენისა და გამოცემისას. ესთხოვთ, მიიღოს თავზე რედაქცია კატალოგისა. თუ ჩენი შრომა რამეთუ გამოადგება, სიამოვნებით ვადავსცემთ, და, რაც შეეძობლია, კიდევ დახმარებას აღმოვუქნებთ.

მიმოსვლა ცეცხლის ბემაგინა შაჰს ზღვაზე

ბათუმში დამ გადის: ხუთშაბათობით, ნაშუადღევს 4 საათზე მოკლე გზით და სოფაროსისკენ და კერში შეაქვას.

შაბათობით სვამის 8 საათზე შორის გზით (ეველა ნათესავებში შეაქვას).

კვირაობით, სვამის, სასაფარგზო, სტამბოლში მიდის.

ბათუმში მოიღის ოდენობა: სამშაბათობით შეაქვას, შორის გზით.

პარასკეობით, დაღთა-დავსადამ მოკლე გზით (კერსის და სოფაროსისკენ) შეაქვას).

შაბათობით, დაღთა, სტამბოლში. ფოთიდან ბათუმში მოიღის სამშაბათობით—მისი შედეგი, როგც სოხუმადამ მიდის გზით შორის გზით. სოფაროსისკენ—დაღთა 9 საათზე დაშა-სწრობს მოკლე გზით მისიარულე გაგასიას და ყითისა კემს.

შაბათობით, დაღთა 9 საათზე, და მისწრობს შორის გზით მისიარულე გაგასიას-ყითისა მისიარულე და რუსეთის სანტო-დასკენ წამსვლელ გზებზე.

ბათუმში დამ ფოთს მიღის პარასკეობითა და კვირაობით. რაე გემს მოვა ფოთიდან, ბათუმის სასაფარგზო გზა-სწვეტს სოფარ, როდეს წაგ უქან.

მისი გარდა ყოველ-კვირს ფოთში მოვლიან ოდენობად და ყითამ-გაგასიას სახეთ-დავსადამ დასწვეტლად გად-სკემბა.

ხოლო ბ-მა ყორდანიამ მიზმართოს საზოგადოების გამგებანს, დაწერილობით მოხსენიოს თავისი აზრი, წარუდგინოს გეგმა და ნიმუშები ხელნაწერის აღწერისა, და გამგებანსა ნებართვა აიღოს. მე არც მი მთქვამს გამგებანისთვის, რომ ამ საქმეს ვატაკებთ თანავფრანგობა მე-თქი. მე, თავისდაც ვზოგავ ამ საქმისათვის და უძილობასაც ვინწევ, მაგრამ გამგებანა მიიწი სრულის თანავრანგობით და ნდობით მომეპყრა. ასეთს კაცს, რომელიც ამ საქმეს გატაკებთ თანავფრანგობა, ან არც თვალს მზოგავს და არც უძილობას იწინებს, ან და მზადა საზოგადო საქმეს თვით სიფოცხლელ შესწროს, გამგებანა, მე მგონია, იტაკებთ მი-იღებს მე კიდევ უფრო მეტს თანავრანგობასა და ნდობას აღმოვჩენს, ვიდრე მე. ისეთი კაცები ჩენში სანათლით საქმებანი არიან, ჩენ ყოველთვის უპირატეობას მივცემთ მათ და გზას დავუთმობთ. თუც წინააღ-დეგ მოლოდინისა ბ-ნი ყორდანიამ გამგებანს ვერ მოუჩივრებდა, ან გამგებანა ირჩევდოდ არ დაფასებს მისს ყთილი-განზრახვას და თავანწერილებას, მაშინვე ყოველს შემთხვევაში დავუდლი საზოგადო კრებას, რომ საზოგადო კრებამ საბოლოოდ გადასწყვიტოს კატალოგის შედგენის საქმე, უპირატეობად არ მივცემას ბ-ნი ყორდანიას და სთხოვოს მას საქმის ხელ-მძღვანელობა. საზოგადო კრებაში ჩენ „საზოგადოების“ არაფერს ბარჯს არ მივცემთ კატალოგის შესადგენად და, თუ რამე ხარჯი გავგიწევია, ჩენვე ვიტკირებთ.

გ. თაყაიშვილი.

ბანსკალუბანი

ქ. სიღნაღში ახლად გაიმართა

წიგნის ბაზარი

აღლესანდრე მავზარანიას და ამხანაგობისა

იქვე იღებენ ყდის კეთების საქმეს

ღუგა მისი და შეაქვას სასხეუმი.

ისიყდება აგრეთვე კანცელარის ხელ-საწყა.

(19—77—5)

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის ბაზარი

მიიღო ვასასყიდლად სხვადასხვა წიგნი.

უკანასკელი დღე სიკვდილით დასაჯელისა, ვიქტორ პიუგოსი. თარგ. მ. სახოკიასი

ხალხური ლექსები, შუკრე-ბილი აღნიშნულის მიერ.

ლექსები ბ. ბარათაშვილისა. ახალი გამოცემა.

რამდენიმე ლექსი ცახე-ლიისა.

თხზულებანი გ. ერისთავისა, მწვენიერის ყდაში ავტორის სურათით.

ქართულ-რუსული ლექსი-კრთილი დ. ჩუბინაშვილისა სამივე ნაწილი.

ქართული ლექსიკონი, შედგენილი საბა-სულხან ორბელიანისაგან.

გზა ცხოვრებისა, შედგენილი წმიდისა ალ. ლიგუ-ლისაგან.

წინამძღვარი ზეცისა.

წმიდათა ცხოვრება.

ივანი ფილოსოფოს ყხო-ზისა.

სიბრძნე კაცობრივი.

ბრძენი.

მოკლე სახელმძღვანელო ფრანგულის ენისა, ყთილი.

მოკლე ფრანგული გრამა-ტიკა.

მოკლე მსოფლიო ისტო-რია ძველთა და ახალ-თა ნათესავთა დასაბამი-დან სოფლის ვიდრე დღევანდლამდე, ყთილი.

მოკლე გეოგრაფია ფიზი-კური, მოქალაქებრი-ვი და ისტორიკური, დამატებითი ძველის გეო-გრაფიისა.

მოკლე ქართული გრამა-ტიკა დამატებითი გრამა-ტიკურის და ლოგიკუ-რის ანალიზებისა.

მოკლე რეტორიკა, გინა მკვერ-მეტყველბა სასა-რგებლოდ ახალგაზ-დასწავლა-კაცისა, ყთილი.

მოკლე ფილოსოფია, გინა სიბრძნის მოყვარება, რომელიც შეიცავს ფსი-ხოლოგიას, ლოგიკას, ბუნებითი ლეის-მეტყვე-ლებას და ზნობის ყთილი.

„უკანასკელი დღე სიკვდილით დასაჯელისა“ ვიქტორ პიუგოსი, ფრანგულით თარგმანი თ. სახოკიას-მისი.

„ცეცხლი“ სამსაწყოლო წიგნი, სურათებით, შ. მღვიმელისა.

„ლენტის მსგავსნი ჰეობი ი. თ.“

ხალხური ზოგბები, შუკრე-ბილი აღნიშნულის მიერ, წიგნი I.

იგივე, მწვენიერის ყთილი.

თხზულებანი ი. დავითაშვილისა სურათით და ბიოგრაფიით.

იგივე მწვენიერის ყთილი.

„დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა“ ლევენ-დარული პოემა ბაჩანასი.

„სურამის ციხე“, გამოც. მესამე გრ. ჩარკვიანისა.

„შარბაბ“ პოემა ანტ. ფურცელაძისა.

„წყლობა“, პოემა მისივე.

„ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა“ ანუ „მეორე ნა-წილი ქართლის მოკვებისა“ გამოკვეთილ რედაქციობით და წინ-სიტყვობით გ. თაყაიშვილისა.

„ანდრეი ანტონის მე-III, საქართველოს კათალიკოსისა, გა-მოკვეთილი დ. ფურცელაძის მიერ.“

„სამი ისტორიული ხრონიკა“ ექვ. თაყაიშვილისა.

„Древнѣйшіе предѣлы разселенія грузинъ по Малой Азии а. ხახანაშვილისა.“

„ბატონყმაბა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამის“ ისტორიული გამოკვეთვა ა. ხახანაშვილისა.

ქართული სახელმძღვანელო ნოტებისა, შარბაბისა.

„დემეტრეს სახლობა“, მოთხრ. ს. მგალობლიშვილისა.

„თამარ-ბატონიშვილი“, ისტორ. რომანი რჩეულიშვილისა.

„Руско-грузинскій словарь“ вновь составленный по новѣйшимъ словарямъ, დ. ჩუბინაშვილისა.

„არჩილიან“, გამოც. მისიანთა-დამღვლისა.

„მიბაძე ქრისტესი“, თბ. თომას კვეცილისა, თარგ. ლა-თინურიდან ა. მღვიმელისა, წიგნი მე-III და მე-IV ყთილი.

იგივე უკლი.

„მიბაძე ქრისტესი“, წიგნი I. და მე-II. ყთილი.

„შეილის აღზრდა“, პედაგოგიური წერილები თ. ხუციაძისა.

„ქმარელების ფიზიკური აღზრდა“ გ. იოსელიანისა.

„შეილის-ღება“ მეფე გიორგი ბრწყინვალისა ნ. ურბნლისა.

„იენანამ ბა ჰქანა“, მოთხრ. ი. გოგებაშვილისა.

„კიკოლის ნაამბობი“, თბ. პოემა აყაქასა.

„ბორკილი“, დრამა, თარგ. ა. ანაზაროვისა.

„ინანა-ღარჯ“.

ბერლინის გარემოცვა.

ქალაქ გარეთ მცხოვრებთ შემდგვის აღრესით უნდა მიმართონ: ტიფ-ლისა, ლორის-მელიქოვსკა ყა, დ. ზუბალოა.

საპოლიტიკო და სალიბერატურო გაზეთი

„ივერიკა“

1891 წ. 1-ის იანვრიდან გამოდის ყოველ-ღღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც სულ მოსდევს კვირა-უქმების.

12 თვეით	10 მ.—კ.	6 თვეით	6 მ.—კ.
11 „	9 „ 50,	5 „	5 „ 25,
10 „	8 „ 75,	4 „	4 „ 70,
9 „	8 „ —,	3 „	3 „ 50,
8 „	7 „ 25,	2 „	2 „ 75,
7 „	6 „ 50,	1 „	1 „ 50,

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღირება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელი, ივერია“ მთელის წლით დათმობათ 8 მან. ტელისათა გათვ მცხოვრებთ უნდა დაბარონ განუთი შესდევს ადრესით: **Тифлисъ. Въ редакцію грузинской газеты „ИВЕРИКА“.**

თუ ტელისში დაკვეთილი გაზეთი ტელისში გარეშე აღრს-ზედ შესვლითა ვინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სხვა ყოველის აღრესის შეცვლაზე—40 კაპ.

თუ თვისის განმავლობაში დაიკვირთა ვინმე გაზეთი არა მთელის წლით, იმას მხოლოდ შემდგვის თვისის პირველ დღემდე გაგებუნებ-და. განცხადება მიიღება გაზეთის რედაქციაში.

შანი ბანსკალუბანის დაბადებისათვის:

ა) მეთათე გვერდზედ თითო ყურ სურათისა 8 კაპ., პირველზე—16 კაპ. ბ) სრული უკანასკელი გვერდი 30 მანათი, ხოლო პირველი გვერდი—60 მანათი. რაეცა სურათისათვის გამოათვარება იმის გვე-რდობაზე, რამდენს ადგილსაც დაიჭერს 25 სთა განუთის ტექსტისა.

ხელნაწერი და საგაზეთოდ დანიშნული წერილები კორესპონდენციე, რედაქციის სახელობაზედ უნდა გაიჭრა ზეგნის. მიღებულ ხელნაწერებს, ან სა-გაზეთო წერილებს, თუ სავარაუდო მოთხოვნა, ან შემოღებულ ან შესწორებულ იქნება. არ-დასაწყენ ხელნაწერებს, თუ ერისთ თვისის განმავლობაში პატრონებსა არ მოიითვის, მეორე რედაქციის ვეღარ მოსთხოვენ.

არა-გვარს მიწერ-მოწერას არ-დასაბუჯვლათა ხელნაწერებ-სა და წერილების შესახებ რედაქცია არა ჰქინსრულობას.

პირდაპირ მოლოპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალი იქნება ყოველ-ღღე, კვირა-უქმების გარდა, პირველ საათიდან სამ საათამდე და საღამომობით 7-ღდან 8 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: გუგაშისა, საგალორისა ქუჩისზე, თვე. გრუხისის-კისეულს სახლებში, № 21.

ქართულითა ამხანაგობის წიგნების ბაზარი

ისიყდება შემდგვი ახალი წიგნები:

„უკანასკელი დღე სიკვდილით დასაჯელისა“ ვიქტორ პიუგოსი, ფრანგულით თარგმანი თ. სახოკიას-მისი.	30
„ცეცხლი“ სამსაწყოლო წიგნი, სურათებით, შ. მღვიმელისა.	30
„ლენტის მსგავსნი ჰეობი ი. თ.“	5
ხალხური ზოგბები, შუკრე-ბილი აღნიშნულის მიერ, წიგნი I.	30
იგივე, მწვენიერის ყთილი.	75
თხზულებანი ი. დავითაშვილისა სურათით და ბიოგრაფიით.	80
იგივე მწვენიერის ყთილი.	1 25
„დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა“ ლევენ-დარული პოემა ბაჩანასი.	15
„სურამის ციხე“, გამოც. მესამე გრ. ჩარკვიანისა.	25
„შარბაბ“ პოემა ანტ. ფურცელაძისა.	20
„წყლობა“, პოემა მისივე.	20
„ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა“ ანუ „მეორე ნა-წილი ქართლის მოკვებისა“ გამოკვეთილ რედაქციობით და წინ-სიტყვობით გ. თაყაიშვილისა.	40
„ანდრეი ანტონის მე-III, საქართველოს კათალიკოსისა, გა-მოკვეთილი დ. ფურცელაძის მიერ.“	30
„სამი ისტორიული ხრონიკა“ ექვ. თაყაიშვილისა.	15
„Древнѣйшіе предѣлы разселенія грузинъ по Малой Азии а. ხახანაშვილისა.“	50
„ბატონყმაბა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამის“ ისტორიული გამოკვეთვა ა. ხახანაშვილისა.	50
ქართული სახელმძღვანელო ნოტებისა, შარბაბისა.	60
„დემეტრეს სახლობა“, მოთხრ. ს. მგალობლიშვილისა.	15
„თამარ-ბატონიშვილი“, ისტორ. რომანი რჩეულიშვილისა.	1
„Руско-грузинскій словарь“ вновь составленный по новѣйшимъ словарямъ, დ. ჩუბინაშვილისა.	3
„არჩილიან“, გამოც. მისიანთა-დამღვლისა.	75
„მიბაძე ქრისტესი“, თბ. თომას კვეცილისა, თარგ. ლა-თინურიდან ა. მღვიმელისა, წიგნი მე-III და მე-IV ყთილი.	80
იგივე უკლი.	60
„მიბაძე ქრისტესი“, წიგნი I. და მე-II. ყთილი.	70
„შეილის აღზრდა“, პედაგოგიური წერილები თ. ხუციაძისა.	20
„ქმარელების ფიზიკური აღზრდა“ გ. იოსელიანისა.	20
„შეილის-ღება“ მეფე გიორგი ბრწყინვალისა ნ. ურბნლისა.	25
„იენანამ ბა ჰქანა“, მოთხრ. ი. გოგებაშვილისა.	10
„კიკოლის ნაამბობი“, თბ. პოემა აყაქასა.	20
„ბორკილი“, დრამა, თარგ. ა. ანაზაროვისა.	40
„ინანა-ღარჯ“.	5
ბერლინის გარემოცვა.	5

ქალაქ გარეთ მცხოვრებთ შემდგვის აღრესით უნდა მიმართონ: ტიფ-ლისა, ლორის-მელიქოვსკა ყა, დ. ზუბალოა.